

Βρυξέλλες, 20.9.2017
COM(2017) 534 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Ώθηση της ανάπτυξης και της συνοχής σε παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ

{SWD(2017) 307 final}

1. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΘΟΡΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει 40 εσωτερικά χερσαία σύνορα με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) με τις οποίες γειτνιάζει άμεσα¹. Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχει βοηθήσει παραμεθόριες περιφέρειες των εσωτερικών συνόρων να μεταμορφωθούν από απόκεντρες κατά κύριο λόγο περιφέρειες σε περιφέρειες ανάπτυξης και ευκαιριών. Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς το 1992 έδωσε ώθηση στην παραγωγικότητα της ΕΕ και μείωσε το κόστος, χάρη στην κατάργηση των τελωνειακών διατυπώσεων, την εναρμόνιση ή την αμοιβαία αναγνώριση των τεχνικών κανόνων και τη μείωση των τιμών λόγω του ανταγωνισμού· το εσωτερικό εμπόριο της ΕΕ αυξήθηκε κατά 15 % σε χρονικό διάστημα 10 ετών· δημιουργήθηκε πρόσθετη ανάπτυξη και γύρω στα 2,5 εκατομμύρια επιπλέον θέσεις εργασίας.

Οι αλλαγές αυτές είχαν ένα θετικό αποτέλεσμα (χάρη στην ελεύθερη κυκλοφορία αυξήθηκε η τοπική διασυνοριακή αλληλεπίδραση) και ένα αρνητικό αποτέλεσμα (μειώθηκε η απασχόληση στις τελωνειακές διοικητικές και συναφείς υπηρεσίες) στις παραμεθόριες περιφέρειες². Γενικά, δόθηκαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης κοινών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων σε τοπικό επίπεδο.

Οι εσωτερικές παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ:

- καλύπτουν το 40 % της επικράτειας της ΕΕ
- αντιπροσωπεύουν το 30 % του πληθυσμού, δηλ. 150 εκατομμύρια άτομα
- παράγουν το 30 % του ΑΕΠ της ΕΕ
- δέχονται περίπου 2 εκατομμύρια διασυνοριακούς μετακινούμενους πολίτες, 1,3 εκατομμύρια από τους οποίους είναι διασυνοριακοί εργαζόμενοι που αντιπροσωπεύουν το 0,6 % του συνόλου των απασχολούμενων σε ολόκληρη την ΕΕ (π.χ. 450 000 στη Γαλλία, 270 000 στη Γερμανία, 140 000 στην Πολωνία και 135 000 στη Σλοβακία)

Το άρθρο 174 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγνωρίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι παραμεθόριες περιφέρειες και ορίζει ότι η Ένωση θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στις περιφέρειες αυτές, κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης.

Από το 1990 η πρωτοβουλία Interreg υποστηρίζει τη χρηματοδότηση προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας στις παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ, στις οποίες περιλαμβάνονται και αυτές που βρίσκονται στα σύνορα με τις χώρες της ΕΖΕΣ. Έχει χρηματοδοτήσει χιλιάδες έργα³ και πρωτοβουλίες που έχουν συμβάλει στη βελτίωση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στα κυριότερα επιτεύγματα των προγραμμάτων Interreg περιλαμβάνονται: η αύξηση της εμπιστοσύνης, η μεγαλύτερη συνδεσιμότητα, η βελτίωση του

¹ ΕΖΕΣ: Νορβηγία, Ελβετία και Λιχτενστάιν. Η Ισλανδία έχει μόνο θαλάσσια σύνορα με την ΕΕ. Βλ. χάρτη στη σ. 3.

² Για στατιστικούς λόγους, τα δεδομένα και οι πληροφορίες βασίζονται στις περιφέρειες NUTS 3 σύμφωνα με την ευρωπαϊκή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

³ Τα έργα περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων KEEP, η οποία χρηματοδοτείται από το Interreg: www.keep.eu.

περιβάλλοντος, η βελτίωση της υγείας και της οικονομικής ανάπτυξης⁴. Από τα έργα διαπροσωπικής κλίμακας έως τις επενδύσεις σε υποδομές και τη στήριξη πρωτοβουλιών θεσμικής συνεργασίας, το Interreg έχει κάνει εμφανή τη διαφορά στις παραμεθόριες περιφέρειες και έχει συμβάλει στη μεταμόρφωσή τους.

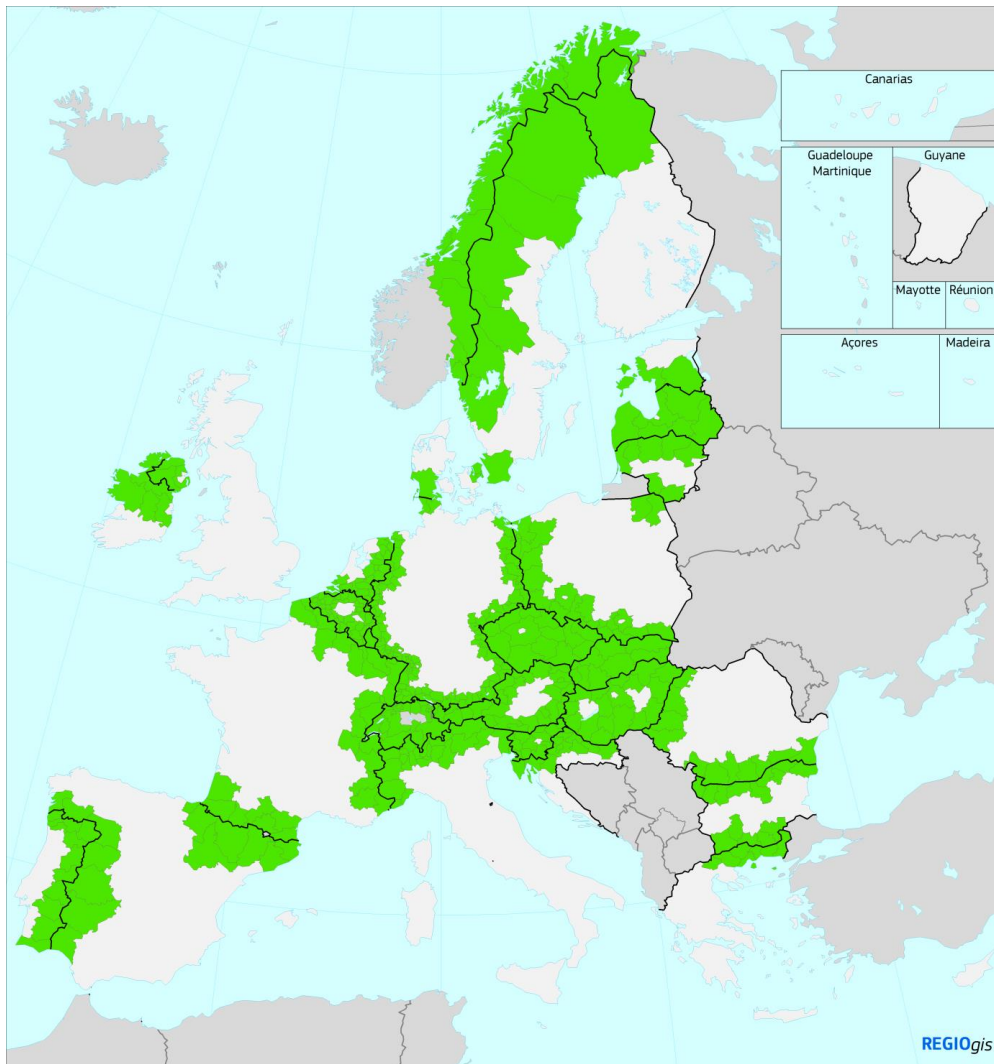
Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται και σήμερα, με περίπου 6 δισ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ τα οποία προορίζονται για τα διασυνοριακά προγράμματα Interreg κατά την περίοδο 2014-2020. Τα εν λόγω προγράμματα υλοποιούνται σε όλες τις παραμεθόριες περιφέρειες, διασφαλίζοντας την περαιτέρω πρόοδο της ολοκλήρωσης και την αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των παραμεθόριων περιφερειών. Οι επενδύσεις για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης θα είναι σημαντικές: κοινές περιβαλλοντικές δράσεις και κοινά μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη προστασία των πληθυσμών που βρίσκονται στις παραμεθόριες περιφέρειες. Κοινές ερευνητικές πρωτοβουλίες και εγκαταστάσεις θα αξιοποιήσουν περαιτέρω το δυναμικό των παραμεθόριων περιφερειών στην οικονομία και στην καινοτομία. Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης θα επιταχύνουν τον ρυθμό της περιφερειακής και τοπικής καινοτομίας, και σε διασυνοριακό επίπεδο⁵. Το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη, το οποίο ενισχύθηκε και επεκτάθηκε το 2016, θα συμβάλει επίσης στην ανάπτυξη των παραμεθόριων περιφερειών. Ο τρίτος πυλώνας του, ο οποίος έχει ως στόχο την κατάργηση των φραγμών για τις επενδύσεις, θα προσφέρει ευνοϊότερο περιβάλλον για τα διασυνοριακά επενδυτικά έργα⁶.

Οι παραμεθόριες περιφέρειες είναι περιοχές στις οποίες τα θετικά αποτελέσματα της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης πρέπει να γίνονται περισσότερο αισθητά - σπουδές, κατάρτιση, εργασία, περίθαλψη και επιχειρηματικές δραστηριότητες από την άλλη πλευρά των συνόρων αποτελούν καθημερινές δραστηριότητες οι οποίες θα πρέπει να είναι εφικτές ανεξάρτητα από την ύπαρξη διοικητικών εθνικών συνόρων.

⁴ Τα πέντε πιο επιτυχημένα έργα προβλήθηκαν το 2015 στις εορταστικές εκδηλώσεις για την 25η επέτειο της πρωτοβουλίας Interreg.

⁵ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Ενίσχυση της καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης: στρατηγικές για μια ανθεκτική, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», COM(2017) 376, της 18ης Ιουλίου 2017: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:52017DC0376>.

⁶ Επενδυτικό σχέδιο: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_el.

Χάρτης: Παραμεθόριες περιφέρειες ΕΕ28 και ΕΖΕΣ με εσωτερικά χερσαία σύνορα

Ωστόσο, από τα στοιχεία της Επιτροπής προκύπτει ότι οι παραμεθόριες περιφέρειες γενικά έχουν λιγότερο καλές επιδόσεις από οικονομική άποψη συγκριτικά με άλλες περιφέρειες στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους. Η πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες όπως νοσοκομεία και πανεπιστήμια⁷ είναι γενικά πιο δύσκολη στις παραμεθόριες περιφέρειες. Η ανταπόκριση στις απαιτήσεις διαφορετικών διοικητικών και νομικών συστημάτων εξακολουθεί πολλές φορές να είναι πολύπλοκη και δαπανηρή⁸. Πολίτες, επιχειρήσεις, δημόσιες αρχές και μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουν γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τις ενίοτε αρνητικές εμπειρίες τους από την αλληλεπίδραση στα εσωτερικά σύνορα.

⁷ «Εδάφη με ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO (2009), Έγγραφο εργασίας αριθ.: 02/2009: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/working-papers/2009/territories-with-specific-geographical-features .

⁸ Ένα εμπόδιο στα σύνορα, στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης, δεν αποτελεί μόνο περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας, όπως έχει καθοριστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αλλά νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική πρακτική που παρεμποδίζει την εγγενή δυνατότητα επικοινωνίας μιας παραμεθόριας περιφέρειας με την άλλη πλευρά των συνόρων.

Απαιτούνται μέτρα πέραν της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, λόγω του ότι αυτές οι δυσκολίες που εξακολουθούν να υπάρχουν δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν μόνο με τη χρηματοδότηση και τις επενδύσεις. Στην παρούσα ανακοίνωση δίνεται έμφαση στους τομείς στους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της μπορούν να μειώσουν την πολυπλοκότητα, τη χρονική διάρκεια και το κόστος της διασυνοριακής αλληλεπίδρασης και να προωθήσουν τη συγκέντρωση των υπηρεσιών στα εσωτερικά σύνορα. Εξετάζονται τα στοιχεία που πρέπει να βελτιωθούν, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι πολίτες των παραμεθόριων περιφερειών μπορούν να επωφελούνται πλήρως από τις ευκαιρίες που προσφέρονται και στις δύο πλευρές των συνόρων. Επομένως, η ΕΕ μπορεί να δώσει ακόμη μεγαλύτερη ώθηση στις παραμεθόριες περιφέρειές της και να συμβάλει στη δημιουργία ανάπτυξης και θέσεων εργασίας.

Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως στόχο να φέρει την ΕΕ πιο κοντά στους πολίτες της και να διασφαλίσει ότι η ευρωπαϊκή νομοθετική διαδικασία λειτουργεί αποτελεσματικά προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων. Με τη Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης⁹ και τα έγγραφα προβληματισμού που ακολούθησαν ξεκίνησε ευρεία συζήτηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εξελιχθεί η Ευρώπη στο μέλλον, ώστε να ανταποκριθεί με τον βέλτιστο τρόπο στις προσδοκίες όλων των Ευρωπαίων. Έχει αναγνωριστεί ευρέως ότι η εδαφική, και ιδίως η διασυνοριακή συνεργασία, αποφέρουν πραγματική προστιθέμενη αξία στους Ευρωπαίους.

Η παρούσα ανακοίνωση συνεισφέρει επίσης στην εν λόγω διαδικασία προβληματισμού προτείνοντας μέτρα και διατυπώνοντας συστάσεις που διευκολύνουν τη συνεργασία των περιφερειών που βρίσκονται στα εσωτερικά χερσαία σύνορα, συμβάλλουν στη μείωση των εμποδίων και βοηθούν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις των παραμεθόριων περιφερειών να χρησιμοποιούν πλήρως τις δυνατότητες των περιφερειών τους.

2. ΕΜΜΕΝΟΥΣΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

Κατόπιν δημόσιας διαβούλευσης μέσω διαδικτύου, σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ, και, εν συνεχεία, έρευνας και ανταλλαγής απόψεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη¹⁰, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι επιχειρήσεις και οι πολίτες των παραμεθόριων περιφερειών αντιμετωπίζουν αρκετά προβληματικά ζητήματα. Αν και τα ζητήματα αυτά δεν αφορούν αποκλειστικά τις παραμεθόριες περιφέρειες, είναι ιδιαίτερα έντονα στις περιφέρειες αυτές λόγω της συχνότητας και του επιπέδου αλληλεπίδρασης σε διασυνοριακό επίπεδο.

Ιστορίες από τη ζωή στις παραμεθόριες περιφέρειες

- Θεραπεύτρια η οποία εργάζεται με συμβόλαιο μερικής απασχόλησης ως υπάλληλος στο Βέλγιο και με συμβόλαιο μερικής απασχόλησης ως ελεύθερη επαγγελματίας στη Γαλλία περίμενε οκτώ μήνες έως ότου να λάβει αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με το φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην περίπτωση της και, κατά συνέπεια, το διαθέσιμο εισόδημά της.

⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Λευκή Βίβλος για το μέλλον της Ευρώπης», COM(2017) 2025, της 1ης Μαρτίου 2017.

¹⁰ «Cross-Border Review»: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/cross-border/review/.

- εργαζόμενος ο οποίος είχε εργατικό ατύχημα στη Σουηδία δεν μπόρεσε να ακολουθήσει θεραπεία αποκατάστασης στην πατρίδα του Δανία λόγω ελλείψεων των αμοιβαίων συμφωνιών μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των δύο χωρών·
- σπουδαστής τεχνικής σχολής στο Βέλγιο δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει την πρακτική του άσκηση κοντά στην κατοικία του στη Γαλλία λόγω των διαφορετικών καθεστώτων για τους ασκούμενους στις δύο χώρες·
- άνθρωποι στη βόρεια Πορτογαλία που ενδιαφέρονται να περάσουν τα σύνορα και να εργαστούν στην Ισπανία ίσως να χρειαστεί να δαπανήσουν σημαντικά ποσά για την επίσημη μετάφραση εγγράφων και να περιμένουν πολλούς μήνες έως ότου αναγνωριστούν τα επαγγελματικά τους προσόντα·
- πυροσβέστες αναγκάζονται να περιμένουν στα σύνορα έως ότου τους επιτραπεί να περάσουν στην άλλη πλευρά για να βοηθήσουν τους συναδέλφους τους. Σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχουν περιορισμοί που δεν επιτρέπουν στα ασθενοφόρα να μεταφέρουν ασθενείς στην άλλη πλευρά των συνόρων·
- στη Γαλλία η επέκταση της γραμμής του τραμ από το Στρασβούργο στο γειτονικό Kehl στη Γερμανία πήρε 10 χρόνια για να ολοκληρωθεί· κάποιιοι από τους λόγους ήταν τα διαφορετικά πρότυπα και τα σύνθετα ζητήματα τιμολόγησης και έκδοσης εισιτηρίων·
- εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο έχουν 60 % περισσότερες δαπάνες από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην εγχώρια αγορά για τις βασικές διαδικασίες, κυρίως λόγω του πρόσθετου κόστους για μεταφράσεις και επικυρώσεις¹¹.

Από τις ιστορίες αυτές γίνεται κατανοητό ότι πολλές πτυχές της ζωής στις παραμεθόριες περιφέρειες είναι υπερβολικά περίπλοκες και επαχθείς. Την ίδια στιγμή, η δημόσια διαβούλευση και η μελέτη υπογράμμισαν ορισμένα πολύ θετικά παραδείγματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ευκαιριών που προσφέρουν οι παραμεθόριες περιφέρειες.

- Βέλγοι ασθενείς οι οποίοι αναγκάζονταν να διανύουν 200 χλμ. τρεις φορές την εβδομάδα για να υποβληθούν σε αιμοκάθαρση μπορούν πλέον να κάνουν τη θεραπεία τους μόλις 3 χλμ. από το σπίτι τους, αφού περάσουν τα σύνορα με τη Γαλλία, μετά την υπογραφή συμφωνίας για την ανταλλαγή πόρων υγειονομικής περίθαλψης μεταξύ των δύο κρατών μελών·
- κάποια παιδιά στις παραμεθόριες περιφέρειες μεταξύ Αυστρίας και Τσεχικής Δημοκρατίας, Ουγγαρίας και Σλοβακίας έχουν εγγραφεί σε δίγλωσσα νηπιαγωγεία, δύο εθνικοτήτων, όπου μαθαίνουν να παίζουν σε δύο γλώσσες και σε δύο κουλτούρες·
- Οι χώρες της Μπενελούξ και η Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία στη Γερμανία εφαρμόζουν νέες συστάσεις που θα διευκολύνουν την αμοιβαία αναγνώριση των προσόντων μέσω της συνεργασίας βάσει της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στα εκατέρωθεν συστήματα εκπαίδευσης·
- Οι ιδιώτες μπορούν επίσης να οργανωθούν αποτελεσματικά για την εκπροσώπηση των κοινών τους συμφερόντων, όπως αποδεικνύει η ένωση *Groupement Transfrontalier*

¹¹ Ecorys Netherlands σε συνεργασία με τη Mazars, «Μελέτη σχετικά με τις διοικητικές διατυπώσεις για σημαντικές διαδικασίες και διοικητική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Απρίλιος 2017: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9134&lang=en και έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2017)213 της 2ας Μαΐου 2017: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1503565263778&uri=CELEX:52017SC0213>.

*Européen*¹², που εκπροσωπεί περισσότερους από 30 000 μετακινούμενους εργαζομένους μεταξύ Ελβετίας και Γαλλίας.

Τέτοιου είδους παραδείγματα, όπου οι ευκαιρίες που συνδέονται με την ύπαρξη συνόρων έχουν αξιοποιηθεί προς όφελος των πληθυσμών των παραμεθόριων περιφερειών, είναι πολύ λίγα.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει εργασίες ανάλυσης για τη διερεύνηση του κόστους των πολύπλοκων διαδικασιών που απαιτούνται στα σύνορα και της αλληλεπικάλυψης των υπηρεσιών. Πρόσφατη μελέτη¹³ σχετικά με τον οικονομικό αντίκτυπο των συνοριακών εμποδίων στο ΑΕΠ και στα επίπεδα απασχόλησης για τις περιφέρειες που βρίσκονται στα εσωτερικά χερσαία σύνορα καταδεικνύει ότι οι περιφέρειες αυτές θα μπορούσαν να είναι κατά μέσο όρο 8 % πλουσιότερες εάν όλοι οι σημερινοί φραγμοί είχαν αρθεί και όλοι χρησιμοποιούσαν μια κοινή γλώσσα¹⁴. Το σενάριο αυτό δεν είναι ούτε εφικτό ούτε επιθυμητό, δεδομένου ότι η Ευρώπη βασίζεται στην ποικιλομορφία και την επικουρικότητα. Ωστόσο, εάν καταργούνταν μόνο το 20 % των υφιστάμενων εμποδίων, οι παραμεθόριες περιφέρειες θα κέρδιζαν 2 % σε ΑΕΠ. Εξίσου σημαντικά είναι τα εκτιμώμενα αποτελέσματα για την απασχόληση, με δυνατότητα για περισσότερες από 1 εκατομμύριο θέσεις εργασίας. Σήμερα, οι διασυνοριακοί φραγμοί περιορίζουν τη χρήση των παραγωγικών στοιχείων ή δυσχεραίνουν την επίτευξη οικονομικών κλίμακας. Συνεπάγονται, επίσης, κόστος τόσο για τα άτομα όσο και για τις επιχειρήσεις. Αυτή η αρνητική οικονομική επίπτωση ποικίλλει μεταξύ των κρατών μελών, αλλά είναι σαφώς υψηλότερη στις χώρες στις οποίες οι παραμεθόριες περιφέρειες παράγουν σημαντικό ποσοστό του εθνικού ΑΕΠ.

Τα στοιχεία δείχνουν, επίσης, ότι δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις, καθώς και ότι η διαδικασία για την επίλυση των συνοριακών ζητημάτων είναι περίπλοκη και απαιτεί την ανάμειξη της κυβέρνησης και της δημόσιας διοίκησης σε όλα τα επίπεδα. Όπως έχουν αναφέρει πολλά ενδιαφερόμενα μέρη, τα προβλήματα στα σύνορα είναι πάντα αισθητά σε τοπικό επίπεδο, αν και οι λύσεις σπάνια δίνονται σε τοπικό επίπεδο. Για να αρθούν τα εμπόδια και να μειωθεί η πολυπλοκότητα απαιτείται συνεργασία σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και διοίκησης.

3. ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ

Στο παρόν κεφάλαιο επισημαίνονται οι τομείς οι οποίοι, όπως προσδιορίστηκε στις προπαρασκευαστικές εργασίες της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη (μελέτη, διαβούλευση και εργαστήρια), έχουν μεγάλες δυνατότητες για περαιτέρω άρση των εμποδίων. Περιγράφεται ο ρόλος της Επιτροπής όσον αφορά τη λήψη θετικών μέτρων τόσο στο πλαίσιο των δικών της ενεργειών όσο και στο πλαίσιο υποστήριξης άλλων βασικών παραγόντων.

¹² *Le Groupement Transfrontalier Européen*: <http://www.frontalier.org/>.

¹³ Politecnico di Milano (2017) Ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων των νομικών και διοικητικών εμποδίων στις παραμεθόριες περιφέρειες των χερσαίων συνόρων.

¹⁴ Στον υπολογισμό αυτόν δεν περιλαμβάνεται το κόστος της άρσης των εμποδίων, για περισσότερες πληροφορίες βλ. υποσημείωση 13.

Σε κάθε τμήμα περιγράφονται συνοπτικά τα ζητήματα που εντοπίστηκαν και χρησιμοποιούνται παραδείγματα και/ή ορθές πρακτικές για την καλύτερη επεξήγησή τους (αναλυτικότερη περιγραφή των ζητημάτων υπάρχει στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Προσφέρεται, επίσης, σύντομη επισκόπηση των εν εξελίξει μέτρων από την Επιτροπή ή τα εθνικά θεσμικά όργανα και, τέλος, όπου είναι δυνατόν, προτείνονται νέες δράσεις από την Επιτροπή ή συνιστώνται δράσεις για τα κράτη μέλη και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η υλοποίηση των 10 δράσεων που αναφέρονται παρακάτω θα διευκολυνθεί με τη δημιουργία ενός «σημείου επαφής για τα σύνορα» στο εσωτερικό της Επιτροπής. Σκοπός του «σημείου επαφής για τα σύνορα» θα είναι 1) να διασφαλίζει ότι στις σημαντικότερες μελλοντικές δράσεις της Επιτροπής λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι διασυνοριακές περιφερειακές διαστάσεις, 2) να παρέχει στα κράτη μέλη και σε άλλους βασικούς παράγοντες στήριξη για την αντιμετώπιση των νομικών και διοικητικών περιφερειακών ζητημάτων στα σύνορα, ιδίως όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών της ΕΕ ή τις απαιτήσεις συντονισμού, 3) να διασφαλίζει ότι έχουν ληφθεί τα απαραίτητα πρακτικά μέτρα για νέες δράσεις που απορρέουν από την παρούσα ανακοίνωση, 4) να ανταλλάσσει αποτελεσματικά εμπειρίες και ορθές πρακτικές με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

3.1. Εμβάθυνση της συνεργασίας και των ανταλλαγών

Οι νέες πρωτοβουλίες εκ μέρους της Επιτροπής δεν θα έχουν τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα στις παραμεθόριες περιφέρειες εάν δεν υπάρχει εμβάθυνση των αποτελεσματικών μηχανισμών για τη διασυνοριακή συνεργασία. Οι μηχανισμοί αυτοί, είτε θεσμοθετημένοι είτε όχι, πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη χάραξη της πολιτικής της ΕΕ με την πολυεπίπεδη διάσταση της διακυβέρνησης. Πολλοί από αυτούς τους μηχανισμούς συνεργασίας υπάρχουν ήδη.

Ορθή πρακτική: Σε διακυβερνητικό επίπεδο, το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών και η Ένωση Μπενελούξ έχουν θεσπίσει διαδικασίες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των συνοριακών φραγμών σε διμερές επίπεδο. Σε περιφερειακό επίπεδο, η Διάσκεψη του Άνω Ρήνου ή η Επιτροπή της ευρύτερης περιφέρειας Κοπεγχάγης και Skåne έχουν αναπτύξει θεσμοθετημένους τρόπους για τον εντοπισμό των εμποδίων σε τοπικό επίπεδο και την εξεύρεση λύσεων.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να αναπτύξουν περαιτέρω τον τακτικό διάλογο σχετικά με ζητήματα που αφορούν τις διασυνοριακές σχέσεις. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή σε βασικές έννοιες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, όπως είναι η αμοιβαία αναγνώριση ή η εναρμόνιση των κανόνων και των διαδικασιών. Καλούνται να αξιοποιήσουν πλήρως τις υπάρχουσες ευκαιρίες για τη σύναψη συμφωνιών ή συμβάσεων. Για παράδειγμα, οι τέσσερις μακροπεριφερειακές στρατηγικές¹⁵ θα

¹⁵ Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη, στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Αδριατικής Θάλασσας και του Ιονίου Πελάγους και στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή των Άλπεων.

μπορούσαν να προσφέρουν το κατάλληλο πλαίσιο για τη διασυνοριακή θεσμική συνεργασία. Επιπλέον, όταν η συνεργασία αποτελεί ρητή απαίτηση της ενωσιακής νομοθεσίας, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, σε πολλές περιβαλλοντικές νομοθετικές πράξεις, οι στρατηγικές αυτές θα πρέπει να αξιοποιούνται πλήρως.

Δράση: Για την υποστήριξη της διαδικασίας αυτής και για να διασφαλιστεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών, η Επιτροπή θα δημιουργήσει ένα **επιγραμμικό επαγγελματικό δίκτυο** σε επίπεδο ΕΕ στο οποίο θα παρουσιάζονται και θα συζητούνται μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών νομικά και διοικητικά διασυνοριακά ζητήματα και οι λύσεις τους. Το δίκτυο αυτό θα χρησιμοποιήσει την ήδη υπάρχουσα επιγραμμική πλατφόρμα Futurium - την οποία έχει δημιουργήσει η Επιτροπή - και τον συντονισμό του θα έχει η Επιτροπή μέσω του σημείου επαφής για τα σύνορα.

Δράση: Επιπλέον, η Επιτροπή θα δημοσιεύσει ανοικτή πρόσκληση για **πilotικά έργα** πριν από το τέλος του 2017. Θα απευθύνεται στις δημόσιες αρχές που επιθυμούν να επιλύσουν ένα ή περισσότερα νομικά ή διοικητικά προβλήματα τα οποία αφορούν τις διασυνοριακές σχέσεις. Τα έργα θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να έχουν ως επίκεντρο τη βελτίωση της συμβατότητας των διοικητικών συστημάτων, τη διευκόλυνση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού μέσω της βελτίωσης των δυνατοτήτων για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ή την εξασφάλιση της εναρμόνισης των νομικών προτύπων. Τα έργα αυτά θα αποτελέσουν τη βάση για τη διερεύνηση καινοτόμων τρόπων με τους οποίους θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν τα διασυνοριακά ζητήματα. Τα αποτελέσματά τους θα συνοψίζονται σε μια επιτομή η οποία θα διανέμεται ευρέως και θα χρησιμοποιείται για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και των ικανοτήτων μεταξύ των βασικών παραγόντων. Η πρόσκληση θα είναι ανοικτή σε όλους τους δημόσιους φορείς που επιθυμούν να ασχοληθούν με την εξεύρεση λύσεων για τα διασυνοριακά ζητήματα εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους. Θα επιλεγούν έως 20 pilotικά έργα με βάση την υψηλή τους αξία επίδειξης και το επίπεδο αναπαραγωγιμότητας.

3.2. Βελτίωση της νομοθετικής διαδικασίας

Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των διασυνοριακών δυσκολιών που έχουν εντοπιστεί έχει ως κύρια αιτία τη συνύπαρξη διαφορετικών ρυθμίσεων στα εθνικά νομικά και διοικητικά συστήματα. Ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, τα κράτη μέλη διαθέτουν έναν βαθμό ευελιξίας και διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον τρόπο μεταφοράς της νομοθεσίας αυτής στα εθνικά τους συστήματα. Πολλές φορές, κάποια επίπεδα προτύπων που ορίζονται στο δίκαιο της ΕΕ ενσωματώνονται με διαφορετικό βαθμό αυστηρότητας από κάθε κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, όταν δύο διαφορετικά συστήματα συναντώνται κατά μήκος των εσωτερικών συνόρων, το γεγονός αυτό μπορεί να δημιουργήσει περιπλοκές - ορισμένες φορές δε ακόμη και έλλειψη ασφάλειας δικαίου και πρόσθετο κόστος.

Παράδειγμα: Η οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, περιλαμβάνει 19 περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται ελάχιστα πρότυπα, για παράδειγμα σχετικά με τον καθορισμό συγκεκριμένων χρονικών ορίων. Έτσι, δημιουργούνται 19 πιθανές περιπτώσεις στις οποίες οι

διασυνοριακές δημόσιες συμβάσεις μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολες, καθώς ορισμένα κράτη μέλη θα εφαρμόζουν μεγαλύτερες προθεσμίες απ' ό,τι άλλα.

Η Επιτροπή στη δέσμη μέτρων για τη βελτίωση της νομοθεσίας, που εγκρίθηκε το 2015¹⁶, πρότεινε μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι εδαφικές πτυχές λαμβάνονται υπόψη στις επιλογές πολιτικής. Αυτό συμβαίνει κυρίως μέσω της εφαρμογής αξιόπιστων εκτιμήσεων των επιπτώσεων της νομοθεσίας που περιλαμβάνουν εδαφικά στοιχεία.

Ορθή πρακτική: Ένας ανεξάρτητος φορέας [το Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility of Maastricht University (Ινστιτούτο για την υπερεθνική και ευρωπεριφερειακή διασυνοριακή συνεργασία και κινητικότητα του Πανεπιστημίου του Μάαστριχτ)] διενεργεί διασυνοριακές εκτιμήσεις επιπτώσεων των μελλοντικών εθνικών και ενωσιακών νομοθετικών πράξεων βάσει προγράμματος εργασίας που έχει αναπτυχθεί από κοινού με εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς κατά μήκος των συνόρων των Κάτω Χωρών με τη Γερμανία και το Βέλγιο¹⁷.

Δράση: Η Επιτροπή θα καταβάλει περαιτέρω προσπάθειες για τον προσδιορισμό των σημαντικών **διασυνοριακών επιπτώσεων** μέσω της εφαρμογής των υφιστάμενων μεθόδων και εργαλείων. Μέσω του σημείου επαφής για τα σύνορα και του επαγγελματικού δικτύου που περιγράφονται πιο πάνω, η Επιτροπή θα επιδιώξει μεγαλύτερη συμμετοχή σε αυτή τη διαδικασία εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών στις παραμεθόριες περιφέρειες.

Δράση: Για να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στις αναγκαίες προσπάθειες συντονισμού κατά τη διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, το σημείο επαφής για τα σύνορα της Επιτροπής θα παρέχει **εμπειρογνομοσύνη και συμβουλές** σχετικά με τις διασυνοριακές περιφερειακές πτυχές. Η ενέργεια αυτή θα βασιστεί, μεταξύ άλλων, στα αποτελέσματα των πιλοτικών έργων που αναφέρονται πιο πάνω και στις υφιστάμενες ορθές πρακτικές.

3.3. Διευκόλυνση της διασυνοριακής δημόσιας διοίκησης

Τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν διαφορετικές διοικητικές νοοτροπίες και συστήματα. Η ποικιλομορφία αυτή μπορεί να προκαλέσει δυσκολίες όταν συναντώνται διαφορετικά συστήματα. Οι περισσότερες διοικητικές διαδικασίες τείνουν να έχουν εθνικό χαρακτήρα, ενώ οι διασυνοριακές διαδικασίες είναι λιγότερο διαδεδομένες. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη στις παραμεθόριες περιφέρειες μπορεί να χρειάζονται τακτικά διαδικασίες οι οποίες δεν είναι εθνικές. Η έλλειψη κοινής προσέγγισης ή κατανόησης και η περιορισμένη ύπαρξη αμοιβαία αναγνωρισμένων εγγράφων μπορούν να οδηγήσουν σε μακροχρόνιες και δαπανηρές διαδικασίες, ακόμη και για ζωτικής σημασίας ζητήματα.

Για παράδειγμα, ορισμένες δημόσιες αρχές έχουν ενστερνιστεί την ηλεκτρονική διακυβέρνηση ταχύτερα απ' ό,τι άλλες, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει δυσκολίες στη

¹⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Βελτίωση της νομοθεσίας για καλύτερα αποτελέσματα - ένα θεματολόγιο της ΕΕ», COM(2015) 215 final, της 19ης Μαΐου 2015.

¹⁷ Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility of Maastricht University: <https://www.maastrichtuniversity.nl/research/institute-transnational-and-euregional-cross-border-cooperation-and-mobility-item>.

διασυννοριακή αλληλεπίδραση, ιδίως όταν απαιτούνται έγγραφα ή έντυπα. Οι λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που εφαρμόζονται αφορούν κυρίως το εθνικό πλαίσιο και όχι τις διασυννοριακές πτυχές¹⁸. Η διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών συστημάτων των δημόσιων αρχών εξακολουθεί να είναι περιορισμένη.

Παράδειγμα: Η αλληλεπίδραση μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων αρχών στη Δανία έχει ψηφιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό. Η εξασφάλιση των απαραίτητων δικαιωμάτων ταυτοποίησης και πρόσβασης μπορεί να είναι πολυσύνθετη για τους διασυννοριακούς διακινούμενους εργαζομένους που κατοικούν σε γειτονικές χώρες. Για παράδειγμα, οι πολύ μικρές προθεσμίες για την έκδοση αριθμού φορολογικού μητρώου (*skattepersonnummer*) μπορούν να προκαλέσουν καθυστερήσεις στη διευθέτηση συμβάσεων εργασίας και ασφάλισης υγείας. Ο χειρισμός ορισμένων θεμάτων εκτός των ψηφιακών συστημάτων ενέχει τον κίνδυνο να υπάρξουν καθυστερήσεις και να μην τηρηθούν οι προθεσμίες.

Στο σχέδιο δράσης της για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020¹⁹, η Επιτροπή παραθέτει ένα μακροπρόθεσμο όραμα για ανοικτές, αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες θα παρέχουν εξατομικευμένες διατεματικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες χωρίς σύνορα. Αν και γενικού χαρακτήρα, το σχέδιο προτείνει μέτρα και εργαλεία τα οποία θα είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τις παραμεθόριες περιφέρειες, όπως η αρχή «μόνον άπαξ» (δηλ. οι πληροφορίες παρέχονται στις δημόσιες αρχές μόνο μία φορά ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης²⁰) και ένα εργαλείο αυτόματης μετάφρασης για τις δημόσιες αρχές²¹.

Δράση: Τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές/τοπικές αρχές πρέπει να ανταποκριθούν στην πρόκληση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα τα οποία θα αποφέρουν απτά αποτελέσματα για τους πολίτες των παραμεθόριων περιφερειών. Η Επιτροπή θα στηρίζει τη διαδικασία αυτή προωθώντας ενεργά τις υπάρχουσες λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών στις παραμεθόριες περιφέρειες και μεταξύ των δημόσιων αρχών τις οποίες αφορούν ιδιαίτερα οι διασυννοριακές ανταλλαγές δεδομένων. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συμπεριλάβει στα εν εξελίξει και στα μελλοντικά έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης την προτροπή για συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών από τις παραμεθόριες περιφέρειες, ώστε το αποτέλεσμα να είναι διασυννοριακές δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Επιτυχημένα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως η αμοιβαία αναγνώριση ηλεκτρονικών ταυτοτήτων ή η ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση (EESSI) μπορούν να αποτελέσουν ισχυρή βάση.

¹⁸ Σύμφωνα με την «Έκθεση για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην ΕΕ 2016» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι επιγραμμικές δημόσιες υπηρεσίες βελτιώθηκαν άμεσα, ψηφιακή ενιαία αγορά, ειδήσεις, Digibytes, 3 Οκτωβρίου 2016: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-egovernment-report-2016-shows-online-public-services-improved-unevenly>.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020 - Επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της διακυβέρνησης», COM(2016) 179, της 19ης Απριλίου 2016: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1503566265012&uri=CELEX:52016DC0179>.

²⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Η αρχή "μόνον άπαξ" (TOOP), έργο που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2017», ψηφιακή ενιαία αγορά, πρόοδος του έργου και αποτελέσματα, 26 Ιανουαρίου 2017: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/once-only-principle-toop-project-launched-january-2017>.

²¹ Αυτόματη μετάφραση για τις δημόσιες διοικήσεις - MT@EC: https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-mtec_en.

3.4. Παροχή βοήθειας, καθώς και αξιόπιστων και κατανοητών πληροφοριών

Η αντιμετώπιση των διασυνοριακών εμποδίων θα απαιτήσει χρόνο και συνεχή προσπάθεια. Στο μεταξύ, είναι ζωτικής σημασίας ζήτημα να υπάρχει πρόσβαση σε διαθέσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες και σε υπηρεσίες επίλυσης προβλημάτων της προσωπικής ή της επαγγελματικής ζωής από την άλλη πλευρά των συνόρων. Κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την παρούσα ανακοίνωση άτομα και επιχειρήσεις εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την έλλειψη υπηρεσιών αξιόπιστης πληροφόρησης, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη ασφάλειας δικαίου και παρεμπόδιση της διασυνοριακής αλληλεπίδρασης ή να καταστήσει την υλοποίηση διασυνοριακών έργων χρονοβόρα και πιο δαπανηρή.

Ορθή πρακτική: Χρηματοδοτούμενο αρχικά από το πρόγραμμα Interreg, το δίκτυο υπηρεσιών μίας στάσης Infobest²² στην τριεθνή μεθοριακή περιοχή του Άνω Ρήνου μεταξύ Γαλλίας, Γερμανίας και Ελβετίας παρέχει επί του παρόντος αξιόπιστες πληροφορίες στους πολίτες σχετικά με όλα τα ζητήματα που αφορούν τη διασυνοριακή ζωή, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης και της εκπαίδευσης, και στηρίζει τη διασυνοριακή διασύνδεση με τις διάφορες δημόσιες αρχές.

Υπηρεσίες και εργαλεία που λειτουργούν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, όπως ο δικτυακός τόπος «Η Ευρώπη σου», το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και το δίκτυο SOLVIT, είναι χρήσιμα στο πλαίσιο αυτό.

Δράση: Η Επιτροπή κατέθεσε πρόσφατα σχέδιο κανονισμού σχετικά με την «ενιαία ψηφιακή πύλη»²³ ο οποίος, μόλις εγκριθεί, θα προσφέρει ευκολότερη πρόσβαση σε πολίτες και επιχειρήσεις, μέσω ενός ενιαίου ψηφιακού σημείου εισόδου, σε πληροφορίες υψηλής ποιότητας, επιγραμμικές διοικητικές διαδικασίες και υπηρεσίες υποστήριξης. Με την ενιαία ψηφιακή πύλη προβλέπεται ότι θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά η αρχή «μόνον άπαξ» σε επίπεδο ΕΕ, η οποία θα επιτρέψει την ανταλλαγή αποδεικτικών στοιχείων απευθείας μεταξύ των αρμόδιων αρχών από τα διάφορα κράτη μέλη για ένα σύνολο βασικών διαδικασιών. Θα ενθαρρυνθεί, επίσης, η ανατροφοδότηση από τους χρήστες της, με σκοπό τη διαρκή εξέλιξή της για την κάλυψη των αναγκών τους και για τη συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τους φραγμούς στην ενιαία αγορά.

Δράση: Η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της «Σχέδιο δράσης για την ενίσχυση του δικτύου SOLVIT: απτά οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις από την ενιαία αγορά»²⁴, η οποία εγκρίθηκε πρόσφατα, δεσμεύεται για την περαιτέρω **ενίσχυση του δικτύου SOLVIT** με τα κράτη μέλη, ώστε περισσότερα άτομα και επιχειρήσεις να βρίσκουν λύση στα διασυνοριακά ζητήματα που αντιμετωπίζουν.

²² Infobest: <https://www.infobest.eu/>.

²³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Μαΐου 2017, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής πύλης με σκοπό την παροχή πληροφοριών, διαδικασιών και υπηρεσιών υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0256>.

²⁴ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Σχέδιο δράσης για την ενίσχυση του δικτύου SOLVIT: απτά οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις από την ενιαία αγορά», COM(2017) 255, της 2ας Μαΐου 2017: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017DC0255>.

3.5. Υποστήριξη της διασυνοριακής απασχόλησης

Κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες αποδείχτηκε ότι η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού είναι ο σημαντικότερος τομέας που επηρεάζεται άμεσα από εμπόδια στις διασυνοριακές διαδικασίες. Η κατάσταση αυτή αφορά κυρίως τους διασυνοριακούς εργαζομένους που διαμένουν στη μία πλευρά των συνόρων και μεταβαίνουν στην άλλη πλευρά των συνόρων σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση για να εργαστούν²⁵.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχουν εργαλεία και μηχανισμοί συντονισμού που διευκολύνουν τη διασυνοριακή εργασία, όπως το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών απασχόλησης (EURES), οι κανόνες για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων, το οποίο προωθεί την κατανόηση και τη σύγκριση των επαγγελματικών προσόντων, το πλαίσιο Europass το οποίο παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να γνωστοποιούν τις δεξιότητες και τα προσόντα τους, το σύστημα ευρωπαϊκής ταξινόμησης δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων και η ευρωπαϊκή επαγγελματική ταυτότητα, μια ψηφιακή διαδικασία επιπέδου ΕΕ για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τόσο το πρόγραμμα της ΕΕ για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο παρέχουν υποστήριξη για την κινητικότητα των εργαζομένων στις παραμεθόριες περιφέρειες. Ο άξονας EURES του προγράμματος EaSI στηρίζει διασυνοριακές εταιρικές σχέσεις που παρέχουν στους διασυνοριακούς εργαζομένους και στους εργοδότες τους πληροφορίες και υπηρεσίες εύρεσης θέσεων εργασίας.

Ορθή πρακτική: Η επιθεώρηση εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης της Γαλικίας και η αντίστοιχη υπηρεσία της βόρειας Πορτογαλίας δημιούργησαν ένα δίκτυο το οποίο υποστηρίζεται από την τοπική διασυνοριακή εταιρική σχέση EURES, που επιτρέπει την ταχύτερη επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν εργοδότες και εργαζόμενοι σε σχέση με τη διασυνοριακή κινητικότητα. Έχουν αναπτύξει αποτελεσματικές γέφυρες συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και της επιθεώρησης εργασίας στη διασυνοριακή περιφέρεια.

Ωστόσο, παρόλο που τα εν λόγω μέτρα/εργαλεία έχουν αποδώσει θετικά αποτελέσματα, δεν έχουν επιτύχει ακόμη το μέγιστο των δυνατοτήτων τους στις παραμεθόριες περιφέρειες. Υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης σε διαδικασίες όπως: ολοκλήρωση μαθητείας, πλήρης αναγνώριση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, πρόσβαση σε κενές θέσεις εργασίας, εντοπισμός εργαζομένων, απόκτηση ασφάλειας δικαίου σε φορολογικά θέματα, εξασφάλιση πλήρους κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης, απόκτηση επαγγελματικής ασφάλισης για το ιατρικό προσωπικό, πολύπλοκες διαδικασίες για την απόκτηση επαγγελματικών πιστοποιητικών. Άλλοι τομείς οι οποίοι επιδέχονται βελτιώσεις είναι η παροχή πληροφοριών, μεταξύ άλλων σε άτομα και εργοδότες, καθώς και η συλλογή στοιχείων για τη λήψη αποφάσεων.

²⁵ Οι διασυνοριακοί εργαζόμενοι (μεθοριακοί εργαζόμενοι) ορίζονται ως πολίτες της ΕΕ/ΕΖΕΣ οι οποίοι ζουν σε μια χώρα της ΕΕ ή της ΕΖΕΣ και εργάζονται σε άλλη χώρα, περνούν δε τακτικά τα σύνορα σε καθημερινή ή, τουλάχιστον, εβδομαδιαία βάση, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους (με την προϋπόθεση ότι είναι πολίτες κράτους μέλους της ΕΕ-28 ή χώρας της ΕΖΕΣ).

Δράση: Τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές αρχές ενθαρρύνονται να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ των **δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης** στις παραμεθόριες περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων των κοινών διασυνοριακών υπηρεσιών απασχόλησης, για τη βελτίωση της πρόσβασης στις πληροφορίες και στις θέσεις εργασίας στη διασυνοριακή αγορά εργασίας. Οι υφιστάμενες πρακτικές θα γίνουν ευρύτερα διαθέσιμες με τη χρήση του προτεινόμενου επαγγελματικού δικτύου που αναφέρεται πιο πάνω.

3.6. Προώθηση της πολυγλωσσίας στις παραμεθόριες περιφέρειες

Ο πλούτος των πολιτισμών και των παραδόσεων σε όλη την Ευρώπη αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα. Η πολυγλωσσία αποτελεί στόχο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Επίσης, η ικανότητα επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες αποκτά όλο και μεγαλύτερη σπουδαιότητα για την τόνωση της απασχολησιμότητας, της κινητικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ιδιαίτερα στις παραμεθόριες περιφέρειες.

Ορθή πρακτική: Η «στρατηγική-Γαλλία», την οποία υιοθέτησε η γερμανική περιφέρεια του Saarland²⁶ το 2014, προάγει τη δίγλωσση προσέγγιση σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης. Υποστηρίζεται από ένα πρόγραμμα σπουδών το οποίο περιλαμβάνει την υποχρεωτική εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας, ήδη από την προσχολική αγωγή, με αποτέλεσμα περισσότεροι από τους μισούς παιδικούς σταθμούς της περιοχής να είναι δίγλωσσοι.

Ωστόσο, κατά τη δημόσια διαβούλευση για την παρούσα ανακοίνωση, η γλώσσα επισημάνθηκε από πολλούς ως μία από τις δυσκολίες. Σύμφωνα με την εμπειρία των ενδιαφερόμενων μερών στις παραμεθόριες περιφέρειες, είναι συχνές οι περιπτώσεις στις οποίες η αυστηρή χρήση διαφορετικής γλώσσας σε κάθε πλευρά των συνόρων αυξάνει τον διοικητικό φόρτο και εμποδίζει τις ουσιαστικές ανταλλαγές μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων και των πολιτών.

Η Επιτροπή ακολουθεί τη στρατηγική που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο και βασίζεται στον στόχο που καθορίστηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ, σύμφωνα με την οποία όλοι οι πολίτες θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να μάθουν δύο ξένες γλώσσες από πολύ μικρή ηλικία²⁷. Στις παραμεθόριες περιφέρειες μία από τις γλώσσες αυτές μπορεί ιδανικά να είναι η γλώσσα των γειτόνων. Η εκμάθηση γλωσσών αποτελεί επίσης πρωταρχική προτεραιότητα του ευρωπαϊκού προγράμματος χρηματοδότησης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό: Erasmus+. Το πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίξει την εκμάθηση γλωσσών στις παραμεθόριες περιφέρειες με πολλούς τρόπους.

Δράση: Τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες και οι δήμοι καλούνται να χρησιμοποιούν τις ευκαιρίες διά βίου μάθησης για να εντείνουν τις προσπάθειες **προώθησης της διγλωσσίας** στις παραμεθόριες περιφέρειες. Οι υπάρχουσες ορθές πρακτικές θα πρέπει να αποτελούν πηγή έμπνευσης και θα προωθηθούν περαιτέρω από την Επιτροπή. Για τον σκοπό αυτόν θα

²⁶ France Saarland Strategy, Οκτώβριος 2016:

https://www.saarland.de/dokumente/ressort_finanzen/MFE_Frankreich_Strategie_LangDIn4S_UK_Lay2.pdf.

²⁷ Ευρωπαϊκή Ένωση - Συμβούλιο της ΕΕ «Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την πολυγλωσσία και την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων», Μάιος 2014: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614\(06\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614(06)).

χρησιμοποιηθούν, κατά περίπτωση, τα υπάρχοντα μέσα χρηματοδότησης, όπως τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας Erasmus+ ή Interreg.

3.7. Η διευκόλυνση της διασυνοριακής προσβασιμότητας

Οι μεταφορές αποτελούν βασικό παράγοντα διευκόλυνσης των ανταλλαγών μεταξύ των περιφερειών εκατέρωθεν των εθνικών συνόρων. Ιδίως οι υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών όχι μόνο διευκολύνουν τις διαδικασίες ολοκλήρωσης, αλλά ενισχύουν και τη βιωσιμότητα της διασυνοριακής διασύνδεσης. Οι ελλείψεις, ανεπαρκείς ή χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες δημόσιων μεταφορών εξακολουθούν να είναι πραγματικότητα για πολλούς πολίτες στις παραμεθόριες περιφέρειες. Η κατάσταση αυτή αφορά τρία επίπεδα: 1) τις συνδέσεις υποδομών, 2) την παροχή υπηρεσιών και 3) την ποιότητα των υπηρεσιών. Ειδικότερα, σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχουν ή είναι εκτός λειτουργίας μικρότερης κλίμακας σιδηροδρομικές υποδομές κατά μήκος των εσωτερικών συνόρων της ΕΕ, γεγονός που οφείλεται σε διάφορες δυσκολίες (π.χ. αποκλίνουσες προτεραιότητες, διαφορετικές νομικές/διαδικαστικές/οργανωτικές προσεγγίσεις, δημοσιονομικοί περιορισμοί).

Ορθή πρακτική: Το πρόγραμμα Interreg χρηματοδοτεί έργα διασυνοριακής κινητικότητας, τα περισσότερα από τα οποία είναι καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων KEEP²⁸. Για παράδειγμα, στην τριεθνή μεθοριακή περιοχή μεταξύ της Γερμανίας, των Κάτω Χωρών και του Βελγίου, οι φορείς παροχής δημόσιων μεταφορών έχουν αναπτύξει μια κοινή πλατφόρμα (<http://mobility-euregio.com>) με συνδυασμένα χρονοδιαγράμματα, κοινή τιμολόγηση και ένα εκσυγχρονισμένο σύστημα έκδοσης εισιτηρίων. Στα σύνορα Γερμανίας και Ελβετίας δημιουργήθηκε νέα λεωφορειακή γραμμή που συνδέει το Grenzach-Wyhlen (DE) και τη Βασιλεία (CH) για να εξυπηρετεί τους 1 900 τοπικούς μετακινούμενους εργαζομένους (επί συνολικού πληθυσμού 14 000 ατόμων).

Σε επίπεδο ΕΕ ζητήματα υψηλής προτεραιότητας είναι η βελτίωση της εναρμόνισης και του συντονισμού των τεχνικών και νομικών προτύπων, σε συνδυασμό με την επίτευξη της διαλειτουργικότητας στον τομέα των μεταφορών. Ο συντονισμός και η εναρμόνιση έχουν επιτευχθεί στον τομέα των ΔΕΔ-Μ, ο οποίος μπορεί να χρησιμεύσει ως παράδειγμα για άλλους τομείς πολιτικής πέραν των μεταφορών. Για παράδειγμα, όσον αφορά την παροχή σε επίπεδο Ένωσης υπηρεσιών πληροφόρησης για τις πολυτροπικές μετακινήσεις, η επικείμενη νομοθεσία της ΕΕ θα προσφέρει τις κατάλληλες συνθήκες οι οποίες θα επιτρέπουν τη συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων φορέων κατά μήκος της αλυσίδας αξίας των πληροφοριών για τις μεταφορές²⁹.

Δράση: Μια μελέτη της Επιτροπής για τις **ελλείπουσες σιδηροδρομικές συνδέσεις** κατά μήκος των εσωτερικών συνόρων θα είναι διαθέσιμη το 2018. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα έχουν πρόσβαση σ' αυτήν μέσω του σημείου επαφής για τα σύνορα.

Δράση: Η οργάνωση και η εφαρμογή διασυνοριακών υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών αποτελούν αρμοδιότητα που εμπίπτει σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες και οι δήμοι καλούνται, επομένως, να **εντείνουν τις προσπάθειές τους**

²⁸ www.keep.eu.

²⁹ Πρόκειται να εφαρμοστεί μέσω ενός κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2010/40/ΕΕ.

για να προσφέρουν στους πολίτες καλύτερης ποιότητας, περισσότερο ολοκληρωμένες δημόσιες υπηρεσίες μεταφορών. Το σημείο επαφής για τα σύνορα θα δημοσιοποιήσει τις ορθές πρακτικές και θα παρέχει συμβουλές εμπειρογνομώνων, όπου είναι δυνατόν.

3.8. Μεγαλύτερη συγκέντρωση των υποδομών υγειονομικής περίθαλψης

Η ενθάρρυνση της συνεργασίας των κρατών μελών με σκοπό τη βελτίωση της συμπληρωματικότητας των υγειονομικών τους υπηρεσιών στις παραμεθόριες περιφέρειες αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ³⁰. Όσον αφορά την επιστροφή των δαπανών διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης, υπάρχουν διαφορετικές δομές και αρχές, με αποτέλεσμα π.χ. διαφορετικές και περίπλοκες διαδικασίες για την εκ των προτέρων έγκριση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και τις πληρωμές/επιστροφές· διοικητική επιβάρυνση για τους ασθενείς οι οποίοι επισκέπτονται ειδικούς γιατρούς στην άλλη πλευρά των συνόρων· ασυμβατότητες στη χρήση της τεχνολογίας και στην ανταλλαγή των δεδομένων του ασθενούς· έλλειψη ενιαίων προσβάσιμων πληροφοριών, στην οποία περιλαμβάνεται και η έλλειψη ενημέρωσης στη γλώσσα του ασθενούς. Ως εκ τούτου, η περιορισμένη προσβασιμότητα και από τις δύο πλευρές των συνόρων παρεμποδίζει την πλήρη αξιοποίηση των μονάδων υγειονομικής περίθαλψης. Οι υπηρεσίες άμεσης επέμβασης και διάσωσης αντιμετωπίζουν, επίσης, ενίοτε εμπόδια όταν χρειάζεται να επέμβουν στην άλλη πλευρά των συνόρων.

Ορθή πρακτική: Η θεσμοθετημένη συμφωνία με την οποία καθορίζονται επτά οργανωμένες ζώνες διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης στα γαλλοβελγικά σύνορα³¹ έχει χρησιμοποιηθεί από περισσότερους από 20 000 ασθενείς, οι οποίοι έχουν λάβει υγειονομική περίθαλψη πιο κοντά στην κατοικία τους, στη γειτονική χώρα.

Δράση: Μια συνολική χαρτογράφηση της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της υγείας σε όλη την ΕΕ από την Επιτροπή θα προσδιορίσει τις ορθές πρακτικές και θα αναλύσει τις μελλοντικές προκλήσεις. Η χαρτογράφηση θα ολοκληρωθεί το 2018 και οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα έχουν πρόσβαση σ' αυτήν μέσω του σημείου επαφής για τα σύνορα. Κατά τη διάρκεια του 2018, η Επιτροπή θα διοργανώσει στρατηγική εκδήλωση με σκοπό την προβολή των ορθών πρακτικών διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της υγείας και τη διερεύνηση τρόπων με τους οποίους μπορεί να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεργασία αυτή σε ολόκληρη την Ένωση.

3.9. Συνεκτίμηση του νομικού και δημοσιονομικού πλαισίου για τη διασυνοριακή συνεργασία

Η ΕΕ έχει θεσπίσει μια σειρά νομικών και χρηματοδοτικών εργαλείων για τη διευκόλυνση της συνεργασίας στις παραμεθόριες περιφέρειες των ευρωπαϊκών συνόρων. Για παράδειγμα,

³⁰ Εκτός από τις διατάξεις που αναφέρονται στην ίδια τη Συνθήκη, μπορεί κανείς να παραπέμψει στην οδηγία περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης (2011/24/ΕΕ) και στον κανονισμό της ΕΕ για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (883/2004).

³¹ *Espaces Transfrontaliers, La Communauté de santé transfrontalière:*
<http://www.espaces-transfrontaliers.org/ressources/themes/sante/sante-4/>.

ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας³² δίνει τη δυνατότητα σε οντότητες από δύο ή περισσότερα κράτη μέλη να συνεργάζονται στο πλαίσιο κοινής δομής με νομική προσωπικότητα. Με τον τρόπο αυτόν διευκολύνεται η διασυνοριακή συνεργασία σε πολλές περιπτώσεις και παρέχεται η δυνατότητα σε περιφερειακές και τοπικές αρχές να συνεργάζονται χωρίς να απαιτείται να κυρωθεί συμφωνία σε επίπεδο κράτους μέλους. Ωστόσο, ο αμιγώς θεσμικός χαρακτήρας τους δεν ενδείκνυται πάντοτε για την αντιμετώπιση των νομικών και διοικητικών εμποδίων.

Ορθή πρακτική: Ο ευρωπαϊκός όμιλος εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) Lille-Tournai-Kortrijk Eurometropolis³³ αποτελεί τη μεγαλύτερη διασυνοριακή μητρόπολη στην Ευρώπη. Γίνεται σημείο συνάντησης για 14 φορείς από τη Γαλλία και το Βέλγιο (εθνικές αρχές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, αναπτυξιακούς φορείς) που συνεργάζονται για την απαλοιφή των επιπτώσεων που οφείλονται στην ύπαρξη των συνόρων και τη διευκόλυνση της καθημερινής ζωής 2,1 εκατομμυρίων κατοίκων της περιοχής.

Δράση: Ορισμένα κράτη μέλη εξετάζουν τη χρησιμότητα ενός νέου **μέσου** το οποίο θα επιτρέπει, σε εθελοντική βάση και σε συμφωνία με τις αρμόδιες αρχές, οι κανόνες ενός κράτους μέλους να εφαρμόζονται στο γειτονικό κράτος μέλος για συγκεκριμένο έργο ή συγκεκριμένη δράση με περιορισμένη χρονική διάρκεια, εντός παραμεθόριας περιφέρειας και εφόσον έχει δρομολογηθεί από τις τοπικές και/ή τις περιφερειακές δημόσιες αρχές. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρακολουθούν στενά τις εργασίες αυτές. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται από τα πιλοτικά έργα που αναφέρονται πιο πάνω στο σημείο 3.1, η Επιτροπή θα εξετάσει λύσεις ώστε το μέσο αυτό να εξελιχθεί ακόμη περισσότερο.

Δράση: Τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα θα πρέπει να ξεκινήσουν σύντομα διάλογο, για να διερευνήσουν τους τρόπους με τους οποίους τα μελλοντικά **προγράμματα χρηματοδότησης** μπορούν να συμβάλουν πιο στρατηγικά στην πρόληψη και στην επίλυση των διασυνοριακών εμποδίων, καθώς και στην ανάπτυξη των διασυνοριακών δημόσιων υπηρεσιών.

3.10. Συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τη διασυνοριακή αλληλεπίδραση τα οποία μπορεί να είναι χρήσιμα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η συλλογή δεδομένων και στοιχείων σχετικά με τα διασυνοριακά εμπόδια είναι το πρώτο αναγκαίο βήμα για την επίλυσή τους, αλλά οι πόροι που επενδύονται για τη συλλογή και την ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τις δυσκολίες και τις πολυπλοκότητες αυτές είναι περιορισμένοι. Άριστα παραδείγματα συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών υπάρχουν στη Γαλλία³⁴ και στην Ουγγαρία³⁵.

³² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1302/2013 της 17ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 303).

³³ Eurometropolis: <http://www.eurometropolis.eu/>.

³⁴ Mission Opérationnelle Transfrontalière: www.espaces-transfrontaliers.org.

³⁵ Κεντρουρωπαϊκή Υπηρεσία Διασυνοριακών Πρωτοβουλιών: www.cesci-net.eu.

Ομοίως, η περιορισμένη διαθεσιμότητα στατιστικών και γεωχωρικών δεδομένων σχετικά με τις διασυνοριακές ροές περιορίζει το πεδίο για μια πραγματική διασυνοριακή ανάπτυξη πολιτικής και λήψη αποφάσεων. Έχουν γίνει ορισμένες προσπάθειες από κάποιες περιφέρειες, από τις οποίες μπορούν να παραδειγματιστούν άλλες περιφέρειες.

Ορθή πρακτική: Η πύλη δεδομένων για την ευρύτερη περιοχή³⁶ εντός του Λουξεμβούργου και γύρω από αυτό συλλέγει δεδομένα από πέντε εθνικές και περιφερειακές στατιστικές υπηρεσίες, με σκοπό να προσφέρει στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στοιχεία για τις διασυνοριακές ροές και τις εδαφικές τάσεις σε μια περιοχή που χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο αλληλεπίδρασης (π.χ. 200 000 διασυνοριακοί εργαζόμενοι).

Τα στατιστικά και γεωχωρικά δεδομένα που περιγράφουν τις διασυνοριακές ροές και φαινόμενα δεν είναι πάντοτε επαρκώς διαθέσιμα ή τυποποιημένα ώστε να επιτρέπουν στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. Τα κράτη μέλη, υπό τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας θα πρέπει να διερευνήσουν καινοτόμους μεθοδολογίες συγκέντρωσης στοιχείων (π.χ. με γεωαναφορές ή γεωκωδικοποιήσεις) που θα προσφέρονται για διασυνοριακή ανάλυση, όπως είναι τα δεδομένα υπολογιστικού πλέγματος.

Δράση: Η Επιτροπή χρηματοδοτεί ένα **μονοετές πιλοτικό έργο με τις στατιστικές υπηρεσίες**, για να δοκιμαστεί η δυνητική χρήση των στοιχείων της έρευνας εργατικού δυναμικού, των στοιχείων των διοικητικών υπηρεσιών, των στοιχείων απογραφής και των στοιχείων κινητής τηλεφωνίας. Αυτή η συνεργασία με τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχιστεί και να ενισχυθεί με βάση το αποτέλεσμα του πιλοτικού έργου που θα είναι διαθέσιμο το 2018.

Δράση: Η Επιτροπή συνεργάζεται με το εδαφικό πρόγραμμα συνεργασίας «ευρωπαϊκό δίκτυο παρατηρήσεων για την εδαφική ανάπτυξη και συνοχή» (ESPON) για την περαιτέρω **προώθηση της εδαφικής έρευνας που συνδέεται με παραμεθόριες περιφέρειες**. Η Επιτροπή αξιοποιεί, επίσης, επιτυχημένες εδαφικές ερευνητικές δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη «Ορίζοντας 2020», καθώς και μέσω του Κοινού Κέντρου Ερευνών. Οι εργασίες αυτές θα χρησιμοποιηθούν από το σημείο επαφής για τα σύνορα για την προώθηση της λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων, ώστε να δοθούν απαντήσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι παραμεθόριες κοινότητες.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παραμεθόριες περιφέρειες που βρίσκονται στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην κοινωνικοοικονομική ευημερία της Ευρώπης. Πρόκειται για γεωγραφικές περιοχές των οποίων οι κάτοικοι, οι επιχειρήσεις και οι δημόσιες αρχές ζουν τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στην καθημερινή τους ζωή.

³⁶ Grand Région: <http://www.grande-region.lu/portal/>.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι μπορούμε να κερδίσουμε πολλά από τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των εδαφικών, νομικών και διοικητικών διαφορών που εξακολουθούν να υφίστανται στις παραμεθόριες περιφέρειες.

Απαιτείται δράση σε επίπεδο ΕΕ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού των παραμεθόριων περιφερειών. Η Επιτροπή μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο θέμα αυτό. Μπορεί να αναλάβει άμεση δράση στους τομείς της αρμοδιότητάς της κατά την υποβολή προτάσεων για νομοθετικές πράξεις ή μηχανισμούς χρηματοδότησης. Εξίσου σημαντικός είναι ο ρόλος της για τη στήριξη των κρατών μελών και των περιφερειών ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τις προκλήσεις και να καταλήξουν σε πρακτικές ρυθμίσεις, ιδίως με την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της ανάδειξης επιτυχών πρακτικών.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ έχει συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των παραμεθόριων περιφερειών κατά τα τελευταία 25 έτη. Τα μελλοντικά χρηματοδοτικά προγράμματα θα πρέπει να εξακολουθήσουν να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτή με τον πλέον αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, εστιάζοντας σε τομείς με ιδιαίτερα υψηλή προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Για παράδειγμα, η επίλυση των δυσκολιών στα σύνορα θα μπορούσε να βρίσκεται στο επίκεντρο των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας. Ομοίως, κεντρικό στοιχείο των προγραμμάτων αυτών θα πρέπει να είναι τα κενά και οι ελλείψεις σύνδεσμοι σε διάφορους τομείς της πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών. Τέλος, θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν υπόψη η συγκέντρωση κοινών δημόσιων υπηρεσιών σε γειτονικές παραμεθόριες περιφέρειες, καθώς και οι ανάγκες θεσμικής ανάπτυξης.

Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες καλούνται, επίσης, να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στη διαδικασία αυτή· οφείλουν να ενεργούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους για την πρόληψη της εμφάνισης εμποδίων και για την αντιμετώπιση εκείνων που ήδη υπάρχουν. Θα πρέπει να εξετάσουν σοβαρά τη βελτίωση του συντονισμού (π.χ. κατά τη μεταφορά της νομοθεσίας της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο), την ευρύτερη αμοιβαία αναγνώριση και τη μεγαλύτερη ευθυγράμμιση με κάθε γείτονα.

Η Επιτροπή θα αναλάβει δράση ήδη από το 2017 και κατά τα επόμενα έτη, όπως περιγράφεται πιο πάνω. Το σημείο επαφής για τα σύνορα θα καταστεί σύντομα επιχειρησιακό, ώστε οι προτεινόμενες δράσεις να μπορούν να εφαρμοστούν γρήγορα.

Ο στόχος είναι να καταδειχθεί ότι οι παραμεθόριες περιφέρειες μπορούν να αυξήσουν τη συμβολή τους στην κοινωνικοοικονομική ευημερία των πολιτών της ΕΕ, αλλά και να γίνουν ζωντανά εργαστήρια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης προς όφελος των ευρωπαϊκών εδαφών και των κατοίκων τους.